

HUMANISTEN

HUMANISTERNAS MEDLEMSTIDNING

ÅRGÅNG 19 MARS/APRIL 2018 NR 1

UR INNEHÅLLET:

Vi borde lyssna till
indrins sång

Tro och tillit:
ett ateistiskt perspektiv

Vem våldtog elvaåriga
Mariam?

Finns den fria viljan?

Samfundsutredningen en
glädjande halvmesyr

Vi tar ställning.

FÖR

Vetenskap

Kritiskt tänkande

Mänskliga rättigheter

MOT

Vidskepelse

Inhumana traditioner

Auktoritära ideologier

HUMANISTERNA

www.humanisterna.se

INNEHÅLL

Redaktören

Lars Åberg4

En ordförande som lämnar avtryck

Staffan Dopping5

Några förtydliganden om Kongressen

Ellis Wohlner.....7

Våga vara tydliga

Patrik Lindenfors.....8

DEBATT:

Vi borde lyssna till indrins sång

Sture Boström.....10

DEBATT:

Hur möter vi dem som inte vill debattera?

Per-Olov Trosell.....11

DEBATT:

Bekämpa hederskulturen så stärks det sekulära samhället

Ingvar Åhman-Eklund.....12

DEBATT:

Väldet har ingen heder

Einar Hellbom13

Vem våldtog elvaåriga Mariam?

Galaxia Ima Elias.....14

BOKRECENSION:

Sekularism: Politik, religion och frihet

Ulf Gustafsson16

Tro och tillit: ett ateistiskt perspektiv

Carl Gustaf Olofsson.....17

Humanisterna om Bjerelds samfundsutredning:

En glädjande halvmesyr.....21

Vem har egentligen skapat vem?

Erik Grönros.....22

Finns den fria viljan?

Lars Graf.....21

Från lokalavdelningarna:

Humanisterna Kalmar.....24

Humanisterna Stockholm.....25

Humanisterna Väst.....25

Humanisterna Gotland.....26

**SEKULÄR
HUMANISM:
LIVSÅSKÅDNING
SOM BYGGER
PÅ FÖRNUFT,
VETENSKAP OCH
MEDMÄNSKLIGHET**

HUMANISTEN

Medlemstidning för Humanisterna.
Utkommer med 4 nummer per år.
ISS 2000-178

Redaktör

Lars Åberg

Medarbetare i detta nummer

Staffan Dopping
Ellis Wohlner
Patrik Lindenfors
Sture Boström
Per-Olov Trosell
Ingvar Åhman-Eklund
Galaxia Ima Elias
Ulf Gustafsson
Carl Gustaf Olofsson
Erik Grönros
Lars Graf
Stefan Björnson

Grafisk form

Uno von Corswant

Ansvarig utgivare

Patrik Lindenfors
patrik.lindenfors@humanisterna.se

Tryckeri

Ale Tryckteam, Bohus

Skriv i Humanisten

Skicka ditt manus till:
lars.berg@humanisterna.se

Vi kan tyvärr inte betala något honorar för publicerade texter och bilder och vi ansvarar inte heller för insänt, ej beställt material. Om så behövs kommer vi att redigera textmaterialet.

Redaktionen förbehåller sig rätten att använda allt publicerat material på Humanisternas hemsida eller blogg.

Manusstopp nr 2, 2018:
4 juni

Lars Åberg

lars.berg@humanisterna.se

REDAKTÖREN:

I Sverige växer väldigt mycket ihop, inte minst genom det offentligas finansiering av organisationer, föreningar och trossamfund. Hela den ideella sektorn får så mycket pengar från stat och kommun att den ibland kan framstå som finansiärernas förlängda arm.

Svenska kyrkan är ju numera skild från staten, men de ekonomiska och ceremoniella banden är fortfarande starka. Organisationer som Rädda Barnen, Stadsmissionen och Expo kan lätt uppfattas som en sorts myndigheter inom sina respektive områden trots att de inte har något sådant uppdrag.

Den 13 mars presenterades regeringens nya utredning om det fortsatta stödet till trossamfundet och utredningsuppdraget hade fått en stark politisk färgning genom att det getts till ordföranden i Socialdemokrater för tro och solidaritet, Ulf Bjereld. Den nuvarande Myndigheten för stöd till trossamfund delar årligen ut bortåt 90 miljoner kronor. Om en del föreningar och organisationer har sugits in i en form av myndighetsutövning verkar det som om myndigheten som ska stödja samfundet i stället har blivit alltmer aktivistisk.

Den 14-15 mars var den med och arrangerade en konferens i Sollentuna ”om religionens plats i framtidens Sverige” och i inbjudan stod det att ”syftet är att stärka förståelsen för det religiösa engagemanget som en vital demokratikraft”. Här talades det om ”aggressiv sekularism” och att ”framtiden handlar i hög grad om att mejsla fram ett kompletterande religiöst språk till det etablerat sekulära sättet att tala om demokrati, globalism, pluralism, mänskliga rättigheter”.

Att de övriga arrangörerna, Islamiska Shiasamfundet i Sverige och Sveriges interreligiösa råd, använder sådana formuleringar är mindre konstigt än att en statlig myndighet ställer sig bakom dem.

När Myndigheten för stöd till trossamfund nyligen gav studieförbundet Ibn Rushd bidrag för att dra i gång webbplattformen islamofobi.se innebar det också ett vägval. Ibn Rushd ingår i det svenska nätverk som brukar kopplas till Muslimska brödraskapet och har bland annat undertecknat en larmrapport till FN, som beskriver Sverige i apartheidliknande termer och begär att den svenska staten ska övervaka och styra mediernas rapportering om frågor med anknytning till islam.

På islamofobi.se sprider Ibn Rushds ”expertröster” konspirationsteorier om västvärlden och det svenska samhället. ”Hedersmordsdebatten” placeras inom citationstecken – andemeningen är att hedersförtrycket är påhittat – och svenska muslimer som inte delar de här skribenternas uppfattningar beskrivs som ”tragiska”.

Så nog finns det många skäl att se över stödet till trossamfundet. Kanske är det så att staten inte alls ska ha en myndighet som sysslar med sådant?

En ordförande som lämnar avtryck

*Humanisternas avgående ordförande Christer Sturmark
porträtteras av gode vännen*

STAFFAN DOPPING

Han är 1,90 lång och har inte för vana att göra obemärkta entréer. Förutom det rent fysiska omfånget kan det ha att göra med en högenergisk personlighet. Hästsvans och ring i örat har varit kännetecknen så länge han och omgivningen kan minnas, och även om kalufsen har grånat visar den få tecken på att förlora i tjocklek.

Nu lämnar han posten som ordförande efter 13 intensiva år, och det är nog ingen överdrift att säga att Humanisterna är ett annat förbund nu.

Även om antalet medlemmar ännu är relativt blygsamt – drygt femtusen – är det fyra gånger så stort som när han tog över ordförandeklub-

ban 2005. Medlemsutvecklingen exploderade, men ökningen av förbundets samhälleliga inflytande har varit ännu mer imponerande. Och sedan 2016 är Humanisterna av Sveriges riksdag jämställt med Svenska kyrkan. Idén föddes av förbundssekreteraren, men att man gick i mål kan Christer Sturmark till stor del ”kredda” sig själv för.

Staffan Dopping och Christer Sturmark gör tillsammans Podden på Tiden.

BILDT OCH BOWIE

Men vad är han för en människa? Vad rör sig bakom den till synes självsäkra nunan och det något nervösa rörelsemönstret? Vi kan rätt snabbt konstatera att han inte är en genomsnittsmedborgare:

- Han har aldrig haft en vanlig anställning
- Han var mycket ensam under de åtta-nio första skolåren
- Tidigt snöade han in på matematik och filosofi
- Han avskyr idrottskulturen, men älskar schack
- Han är ovan att koppla av
- Han älskar att umgås med människor som kan mer än han själv
- Han har varit duktig på klassisk gitarr, men spelar även piano
- Hans relation till David Bowie är betydande

När jag lärde känna Christer Sturmark var han mitt i sin IT-entreprenörsgärning. Hans företag sprutade ur sig dataläroböcker, han hade egen IT-spalt i Dagens Nyheter och låg i startgroparna för det som skulle bli Cell Network. Han fick också flera regeringsuppdrag och ”turnerade” runt jorden med Carl Bildt. Det låg som ett sus runt denne karismatiske gosse som tycktes kunna allt och känna alla.

Men precis efter millennieskiftet valde Christer att sänka tempot och ta en vilo- och tankepaus. Han lämnade Cell, sålde sina aktier och bestämde att yrkeslivet skulle ta en ny vändning. Frågan var bara: vilken?

FÖDD LOBBYIST

Men sen kom då det här med förbundet Humanisterna – en idéburen förening som 2005 var så gott som okänd och gick knappt på halvfart. Christer hade som privatperson skrivit en debattartikel med rubriken ”Dags att pensionera Gud”. Detta snappades upp av lyhörda personer i förbundet, och innan de flesta visste ordet av hade han nominerats till förbundsordförande.

Det påminner lite om färiska statsråd som söker medlemskap i regeringspartiet först när de ska tillträda. Men Sturmark hade ju inte ens vetat om att det fanns en förening, som engagerade sig i samma frågor och bottnade i samma värderingar som han själv.

Han tog sitt nya förbund med storm; ingen hade förut varit så drivande, karismatisk och skicklig på att formulera sig i ”soundbites”. Hans förmåga att punktera gamla invanda attityder till religiösa makthavare kändes befriande. Dessutom var han tydligen född lobbyist; plötsligt fanns en företrädare för sekulära idéer med välsmort munläder som kunde matcha den svenska offentlighetens tungviktare.

MER KÄND ÄN ORGANISATIONEN

Humanisterna är numera en respekterad röst i Sverige, även om Christer Sturmark sannolikt är mer känd som person än den organisation som han har lett i ett sjundedels sekel. Parallellt med det ideella uppdraget har han byggt upp ett vetenskapsinriktat bokförlag som också har gjort avtryck i den svenska debatten.

Christer lär inte försvinna från debattarenan, och hans hjärta kommer att fortsätta brinna för sekulär humanism. Jag kan avslöja att han är stolt över sin gärning i förbundet och att han är optimistisk om att statens negativa särbehandling av icke-religiösa samfund inte kommer att fortgå så länge till.

Vad hade hänt om inte Christer Sturmark hade stigit in i Humanisterna för tretton år sedan?

Hade förbundet i stället letts av en person som hade framstått som arg och oförsonlig? Det går inte att veta, förstås. Men nu är i alla fall den sekulära humanismens svenska gren en intellektuell, moralisk och politisk kraft att räkna med – i världens mest sekulariserade land. Det är kanske en prestation ändå.

Staffan Dopping driver eget kommunikationsföretag och har en bakgrund som journalist i radio och tv.

(Fotnot: Antalet medlemmar i förbundet var år 2005 cirka 1 200, medan genomsnittet för år 2017 var 5 350.)

Nils Gösta Christer Sturmark, född 7 september 1964 i Danderyds församling, Stockholms län, är en svensk författare, förläggare, debattör och tidigare IT-entreprenör. [Wikipedia](#)

Några förtydliganden om Kongressen

Av ELLIS WOHLNER

Det här var för tio-elva år sedan, under en period av stark medlems-tillväxt, när den stora stadgerevisionen gjordes. De nya stadgarna, som skrevs av Morgan Johansson och mig, ändrade Humanisterna från en organisation med direktdemokrati utövad på ett årsmöte till representativ demo-

kрати vid en kongress. I stället för att endast den lilla skara medlemmar som hade tid, lust, närhet och råd att närvara vid ett årsmöte fattade alla beslut, skulle ombud från hela landet väljas för att representera hela medlemskapet och fatta alla beslut.

I **Humanisten** nr 4 2017 skriver Ulf Gustafsson om Kongressen 2018 under rubriken ”Hur kan man påverka vårt förbund?” Informationen är mycket värdefull, men några saker behöver förtydligas.

Stadgarnas § 8, andra stycket, stipulerar: ”Förbunds-kongressen utgörs av ombud som utses av lokalavdelningarna.” Ingenstans i stadgarna finns underlag för att som Ulf Gustafsson gör hävda att ombuden skulle representera sina lokalavdel-

ningar. Och jag kan intyga att så inte heller var avsikten när stadgarna skrevs.

§ 7 av normalstadgar för lokalavdelning stipulerar:

”Lokalavdelningens årsmöte väljer kongressombud som meddelas förbundsstyrelsen senast tre veckor före förbunds-kongress. Årsmötet kan uppdra åt lokalavdelningens styrelse att vid förfall för valda ombud välja ersättare. Ombudsmöte ska hållas i varje lokalavdelning före kongress. Detta ska vara öppet för lokalavdelningens alla medlemmar, och inga bindande beslut ska fattas där.”

Observera att det öppna mötet med lokalt valda ombud inte får fatta några bindande beslut. Varje

ombud bestämmer själv i varje kongressärende (men påverkas ofta av såväl diskussionerna i lokalavdelningen som på det ombudsmöte som ska hållas senast tre veckor före kongressen, som av debatterna på kongressen). Det kan också nämnas att lokalavdelningar måste hålla sina årsmöten under februari eller mars, dock senast fyra veckor före kongressen (i år senast den 24 mars).

En annan sak som bör förtydligas är att medan endast de valda ombuden har rösträtt, så har även styrelseledamöter, revisorer och revisors-suppleanter yttrande- och förslagsrätt vid kongressen (se § 9 av förbundets stadgar).

Och slutligen en sak som är viktig för alla att vara medvetna om: röst-rätten på kongressen inte får överlä-tas.

Ellis Wohlner har under många år varit förtroendevald i förbundsstyrelsen, Stockholmsavdelningens styrelse och i flera valberedningar.

Daniel Färm lämnar styrelsen:

Våga vara tydliga

Av PATRIK LINDENFORS

I samband med kongressen lämnar Daniel Färm Humanisternas styrelse och börjar då arbeta för tankesmedjan Tiden. Han intervjuas här av Patrik Lindenfors.

-Tiden drivs av Socialdemokraterna, LO och ABF. Jag kommer att leda arbetet och ansvara för seminarier, rapporter, magasin, bokutgivning och deltagande i debatten. Tiden sysslar framför allt med idédebatt, analyser och opinionsbildning utifrån arbetarrörelsens värderingar: frihet, jämlikhet och solidaritet. Därutöver är uppdraget relativt fritt.

Varför känner du att du inte kan kombinera det nya jobbet med arbetet i Humanisternas styrelse?

-Dels handlar det om det tidsmässiga. Att vara chef för en tankesmedja behöver få ta väldigt mycket tid i anspråk. Jag behöver kunna fokusera helt och hållet på det viktiga uppdraget.

Dels handlar det om att undvika eventuella intressekonflikter. Jag är trygg i mina både sekulärhumanistiska och socialdemokratiska värderingar – och de går nästan alltid alldeles utmärkt att kombinera. För Socialdemokraterna är det en styrka att ha människor med olika bakgrunder – även livsåskådningsmässigt – i partiet. Det stärker vilket parti som helst att ha personer med olika bakgrunder och perspektiv.

Och vice versa: för Humanisterna

är det en styrka att ha personer med olika politisk eller icke-politisk bakgrund i förbundet. Men eftersom jag ska vara chef för en opinionsbildande verksamhet, så behöver jag

kunna agera helt fritt och utan att det ens ska finnas en misstanke om att man har hamnat i en intressekonflikt.

Jag ställer dock inga sådana krav på övriga anställda, utan det är för att jag är högsta ansvarig som det blir problematiskt att även sitta i styrelsen för en annan opinionsbildande organisation – vilket Humanisterna ju är. Samtidigt är det just nu mer en principiell fråga än en faktisk. I den fråga som är mest aktuell – religiösa friskolor – ligger Socialdemokraterna och Humanisterna mycket nära varandra. Jag kommer

dock att fortsätta som medlem i Humanisterna.

På vilket sätt skiljer sig arbetet för Tiden från arbetet för Humanisterna?

- En viktig skillnad är att Humanisterna är partipolitiskt obundna. Magasinet Tiden, som är en del av tankesmedjan, startades redan 1908 av Hjalmar Branting – och har sedan dess varit Socialdemokraternas idépolitiska debattskrift.

En annan skillnad är att Humanisterna till 99 procent bygger på rent ideellt engagemang, medan Tiden drivs mer som ett bolag – även om tankesmedjan formellt också är en förening, med tre medlemmar.

En tredje fråga är vårt fokus, som på ett sätt är betydligt bredare på Tiden. Även om sekulärhumanismen har en otroligt bred bas – tro på mänskliga rättigheter, rationalitet, demokrati och så vidare – kan Tiden opinionsbilda om betydligt fler frågor. Det skulle ändå kännas något märkligt om Humanisterna började opinionsbilda kring vinster i välfärden, arbetsrätt, fördelningspolitik eller investeringar i tillväxtbranscher. Å andra sidan skulle det kännas både märkligt och högst tveksamt om Socialdemokraterna började opinionsbilda för eller emot en viss livsåskådning. Att som politiskt parti ansluta sig till de sekulära principerna innebär ju inte heller att man tar ställning vare sig för eller

emot sekulärhumanismen som livs-
åskådning – eller någon av de reli-
giösa livsåskådningarna, för den
delen.

*Vad tycker du är det viktigaste du har
arbetat med i Humanisternas styrelse?*

- Jag hoppas att jag har bidragit med
viss struktur till det utåtriktade
kommunikationsarbetet – även om
mycket återstår. Nu finns det en
kommunikationsstrategi och för-
bundet har tagit steg för att synas
och höras mer. Jag tror och hoppas
att jag även har bidragit till att sätta
fokus på just sekulariseringsfrå-
gorna.

*Känner du att det är något du hade
velat jobba mer med?*

- O ja, massor! Framför allt hade det
varit roligt att försöka förstärka
medlemsrekryteringen. Och så har
vi den breda, folkbildande rollen
som handlar om att öka förståelsen
för sekulärhumanismen. Men fram-
för allt hade jag gärna fortsatt att
jobba med att nå ut till den breda
allmänheten via medier och kam-
panjer.

*Vilken är Humanisternas främsta
uppgift i samhällsdebatten?*

- Att värna de sekulära principerna.
Jag har inget emot de mer filoso-
fiska delarna av sekulärhumanis-
men, att avslöja humbug eller att
ifrågasätta religiösa dogmer. Men de
sekulära frågorna är de som kanske
är mest politiska, och de ligger mig
därför naturligt nära.

*Är det något du tycker vi har misslyc-
kats med, eller lyckats mindre väl
med?*

- O ja, massor! Nej då... Men vissa

saker kan vi nog alltid bli bättre på.
Vi behöver hitta en spetsighet som
engagerar och entusiasmerar utan
att kliva över en gräns, som innebär
att man antingen blir irrelevant och
oseriös eller triggas polariserande
och populistiska krafter som bara
lyssnar till en del av det vi säger.

*Socialdemokraterna är inte något ut-
taltat humanistiskt parti och har till
och med Socialdemokrater för tro och
solidaritet i det verkställande utskot-
tet. Hur ser du på förhållandet med
den organisationen?*

- Det är väl bra att Socialdemokra-
terna inte är ett uttaltat sekulärhu-
manistiskt parti. Det hade varit ett
brott mot de sekulära principerna.
Däremot är jag – och det är ingen
hemlighet – av samma skäl kritisk
till att Tro och solidaritet sitter i par-
tiets VU. Socialdemokraterna ska
vara ett sekulärt parti – som är neu-
tralt i förhållande till olika livs-
åskådningar. Då är det fel att en viss
typ av livsåskådning får en privile-
gierad ställning i förhållande till ex-
empelvis en sekulärhumanistisk
livsåskådning.

Jag har motionerat om det här till
en partikongress, och blev då ned-
röstad. Då får man i en demokratisk
organisation finna sig i det, och
vända blicken mot någon av alla de
andra miljarder viktiga utmaningar
som möter människor i vardagen.
Men om frågan lyfts igen, så vet alla
vad jag tycker.

*Vilken är den mest brännande fram-
tidsfrågan, i ditt tycke?*

- Att kunna möta och ta oss an de
stora framtidstrenderna: globalise-
ringen, digitaliseringen, robotise-
ringen, urbaniseringen och
kunskapsamhällets fortsatta fram-
växt med starka humanistiska, fri-

hetliga och jämlikhetssträvande vär-
deringar. Sådant som håller ihop ett
samhälle – inte drar isär det. Det är
farligt om samhällsutvecklingen
präglas av antingen nationalism och
protektionism eller blind tro på att
en helt oreglerad kapitalistisk mark-
nadsekonomi kan bidra till att alla
får del av utvecklingen.

*Det har varit väldigt kul att jobba
med dig i styrelsen – du är en väldigt
drivande person som får saker att
hända. Har du några bra råd till
framtida styrelser för att Humanis-
terna ska fortsätta vara relevanta?*

- Tack! Ja, kanske några:

Se till att ha en väl avvägd balans
mellan strukturerat fokus och ett
fritt debattklimat med högt i tak.
Våga vara tydliga – men på ett sätt
som aldrig strider mot de humanis-
tiska grundvärderingarna.

Satsa på att växa. Då kommer
även förbundets röst i det offentliga
samtalet att väga tyngre. Kör med-
lemsrekryteringskampanjer när
någon stor fråga – till exempel om
religiösa friskolor – har uppmärk-
sammats. Då är folk beredda att gå
med i förbundet.

Jag har lärt mig otroligt mycket
genom att sitta i Humanisternas sty-
relse, och vi har haft väldigt bra dis-
kussioner om stort och smått. De
frågor vi har att hantera hör ofta till
de svåraste som finns i dagens of-
fentliga samtal. Därför är jag impo-
nerad av hur klokt och ansvarsfullt
många diskuterar och resonerar –
samtidigt som det också finns en
spets och tydlighet i resonemangen.
Jag tycker också om att det är så
högt i tak, och att det finns en stor
respekt för att människor landar i
olika slutsatser trots att de har
samma grundläggande värderingar.

*Patrik Lindenfors är styrelseledamot
i Humanisterna.*

Vi borde lyssna till indrins sång

Av STURE BOSTRÖM

Sången ljuder över trädtopparna en tidig morgon i en regnskog på norra Madagaskar. Indrin – den största av alla lemurer och en av våra tidiga kusiner – kallar till morgonmöte med sina artfränder. De vemodigt, klagande ropen hörs kilometervis.

Jag försöker fånga honom uppe i trädkronan med min kamera och spelar in hans sång. En rörlig och svårfångad krabat som i dag sjunger på sin sista vers. Snart är han borta för alltid. Människan och hennes husdjur tar över, här som annorstädes. Hans skog blir till träkol som går att sälja, vilket ger BNP-tillväxt. Jordens däggdjursliv tycks gå mot en Noaks ark befolkad enbart med människan och med hennes tamdjur som galärslavar. Flera tiotals olika djurarter försvinner varje vecka från vår planet. De flesta är ju smådjur så det kanske inte gör så mycket...eller?

I ett soligt, snöklätt och lyxigt Davos möts världens ekonomiska ledande jetset i sitt World Economic Forum (WEF). Den globala ekonomin diskuteras. Hur får vi ökad fart på tillväxten? Fortare och mera nu! Vi måste även tänka på de fattiga som plockar smulorna från de mycket rikas bord.

Från Sverige skickar Miljöpartiet (ett vackert namn) sin kulturminis-

ter(!) Alice Bah Kuhnke. Kanske har hon med sig sin snövita, drakliknande, lyxdesignade pappersklänning från Nobelfesten i bagaget. Återanvändning är ju inne. Det gäller att synas. Man kan hoppas att vår Alice även hör det som indrin ropar ut från regnskogen på Madagaskar – att vår globala ekonomi saknar all koppling till ekosystemen på jorden – att systemen inte längre klarar att bära bördan vi människor lägger på dem – att de hopande miljökostnaderna till slut slår tillbaka på människan själv.

DEN BLINDA FLÄCKEN I VÅR EKONOMI

Har hon möjligen även läst WEF:s senaste årliga rapport ”Global Risks”, om alla de människoskapade hot vi står inför i dag, knutna till

klimat, miljöförstöring, befolkningstillväxt, fattigdom, matbrist och artutdöende? Kort sagt, allt med människan som global ensamhärskare i antropocens tidevarv som enda orsak.

Vårt globala ekonomiska system demonstrerar i Davos sin totala oförmåga att se människan som en integrerad del i jordens ekologiska väv – den blinda fläcken i dagens ekonomiska teorier. Måste vi inte lämna vår sedan hundratals år intagna härskarroll över naturen och i stället bli dess samarbetspartner och tjänare? Detta är just vad en av de få kvarvarande, endemiska indrilemurerna ropar från trädkronan.

Varför hör vi inte ropen?

Humanismen sätter som namnet anger människan i centrum – en antropocentrisk syn på livet. Vilken är humanismens förhållande till annat liv på vår planet? Ser vi andra levande varelser endast som medel för vår egen välfärd eller har de ett egenvärde som vi måste respektera?

Vår organisation arbetar ju bland annat med mänskliga rättigheter. Hur ser vi på de andra djurens rättigheter? Ska de underordnas eller jämföras med människans? I vilken utsträckning ska vi lyssna till indrins sång?

Sture Boström är humanist och naturvetare.

Hur bemöter vi dem som inte vill debattera?

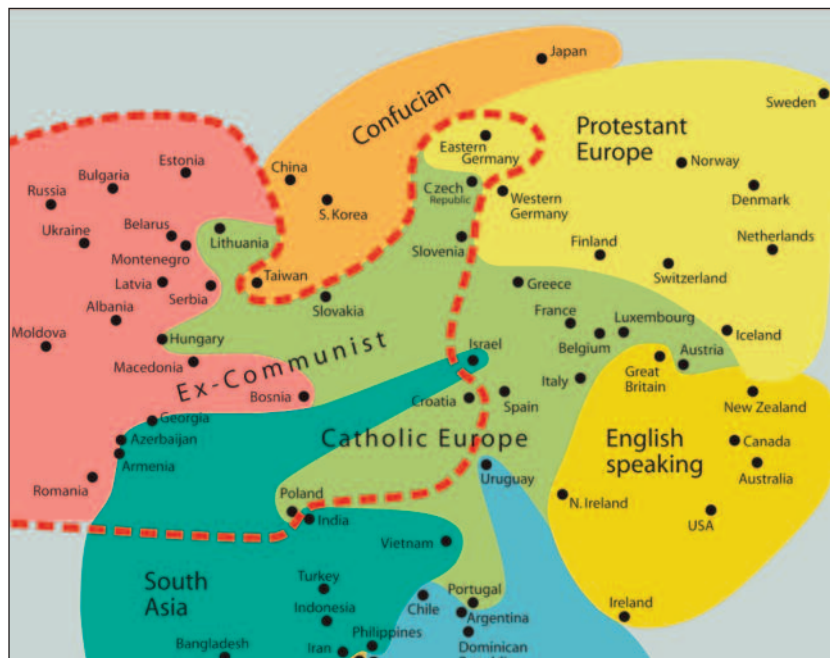
Av PER-OLOV TROSELL

Det är ett intressant svar Christer Sturmark ger i intervjun (Humanisten nr 4/2017) angående olika tros-samfunds grad av benägenhet till debatter/dialog med Humanisterna. Svaret skapar följdfrågor, som borde vara av allmänt intresse att närmare utreda. Här anas tre attityder hos "troende":

1) Den trosvisse, som i relativt ringa grad upplever sin fenomenologiska värld hotad. Som gärna vill dela med sig av sin "frälsnings sakrament" och är villig att gå i debatt/dialog med oliktankande för att vinna poänger bland de egna och hos potentiella proselyter. Som härvid inte ser något hot mot sin organiserade gemenskap.

2) Den trosvisse, som i en relativt sekulär omgivning upplever ett kulturmöte som uppfattas som relativt hotfullt mot individens fenomenologiska värld. Och som lätt ger upphov till en reaktionsbildning i form av avståndstagande från den sekulära majoritetskulturen (en i grunden integrationsfientlig hållning). I organiserad form ett behov av "fortifikation" – även när det gäller en religion med uttalad ambition att missionera.

3) Den mindre trosvisse med ambitionen intellektuell hederlighet. Och relativt benägen att i individuella möten bejaka sina tvivel, vilka denne kan uppleva som smärtsamma. Men som i rollen som or-

ganiserad kan vara rädd att i debatt/dialog äventyra sin organisations gemenskap, auktoritet och framtidsprognos.

EN ÖDESFRÅGA FÖR SVERIGE

Speciellt detta med muslimska grupperns obenägenhet att mötas i debatt är mycket intressant. Här handlar det ju om Humanisternas möjligheter/svårigheter att bidra konstruktivt i vad som torde vara något av en ödesfråga för Sverige. Nämligen den stora skillnaden mellan en lyckad och en misslyckad integrationspolitik.

Jag vill här påminna om "The Welzel-Inglehart cultural map of the world", där Sverige har att försvara ett hedrande "världsmästerskap". I "kombinerat" sekulärt och individ-

baserat tänkande ligger vi närmast diagonalens övre högra hörn, följda av våra nordiska grannar. Vi är lika sekulära som japanerna och lika individualistiska som anglosaxarna. Om något är detta en illustration till Nordens hittillsvarande, relativa "framgångssaga".

Längst bort från oss, mot diagonalens nedre vänstra hörn, ligger väsentligen muslimska länder.

Vi bör alla ha ett medansvar att dra nya svenskar uppför denna diagonal. Misslyckas vi kommer också inhemska, men "osvenskt" brunfärgade element att vinna jordmån.

Per-Olov Trosell är psykiater och medlem i Humanisterna.

Bekämpa hederskulturen så stärks det sekulära samhället

Av INGWAR ÅHMAN-EKLUND

Jag vill kämpa för att utveckla Sverige till ett alltmer sekulärt och jämställt samhälle. Det är ett av huvudskälen till att jag är medlem i Humanisterna. Jag är övertygad om att ett sekulärt samhälle befriar individen från många måsten och fördomar, bland annat auktoritär religion, klantänkande och dess hederskultur.

Samhället måste sluta med att förhandla bort rättigheter, som vi och framförallt västerlandets kvinnor i kämpat sig till under de senaste

hundra åren, från Fredrika Bremer och Elise Ottesen Jensen till Grupp Åtta och dagens #metoo.

Därför vill jag att alla som lever i Sverige ska ges möjlighet att leva sina liv på ett sådant sätt att de blir en del av det sekulära samhället. Under senare år har vi fått nya medmänniskor här i landet, som är förtryckta av en främmande religiös värdegrund. Vi bör som humanister arbeta för att dessa blir integrerade och assimilerade så att de kan bli sekulära medborgare med en väster-

ländsk demokratisk och jämställd värdegrund.

Vi humanister måste våga propagera och agera för den värdegrund, som vi och vår humanistorganisation står för och som vi ser som den bästa för både samhället och den enskilde individen – och mot de livsstilar som konserverar individer och familjer i religiösa och förtryckande värderingar. Det bör ske inte bara i teoretiska och religionskritiska artiklar utan också i konkreta samhällsfrågor och sammanhang.

ASSIMILERING ÄR INGEN KATASTROF

Minoriteter kan ha mycket att vinna på att bli integrerade, ja, i vissa fall assimilerade i samhället. Assimilering har setts som något mycket dåligt. Men historien visar att den många gånger har varit mycket lyckosam för de berörda och för samhället. Betydande delar av de judiska och samiska minoriteterna är inte bara rejält integrerade utan i många fall assimilerade och det har kunnat ske utan att de utplånats som etniska och kulturella grupper. Det finns alltid problem, men de skulle snarare ha förvärrats om de här grupperna inte kommit in så väl i samhället.

Vi ska givetvis inte använda oss av auktoritära metoder som hot och tvång, utan främst vara positiva förebilder som informerar om vår värdegrund och stimulerar folk att ta till sig vår sekulära, jämställda, demokratiska livsstil.

Men när det gäller hedersbrottsligheten måste vi resolut stoppa förtrycket. Det som omtalas som hederskultur handlar ju egentligen om hederskriminalitet. Hedersförbrytare ska definitivt lagföras. Ingen ska ges möjligheter att förtrycka andra bara för att man tillhör en minoritet i samhället. Men det är vik-

tigt att befrielsen av de förtryckta tjejnerna görs på ett sådant sätt att inte helt oskyldiga blir misstänkta bara för att de tillhör samma minoritet som hedersförtryckarna.

Vi som är för humanism och människokärlek måste agera på ett sätt som är tufft och resolut samtidigt som det motverkar varje försök att beskylla oss för rasism. För sådant förtal kommer vi att utsättas för.

STÖD KAMPANJEN

#UnderYtan

#metoos framgångar med att avslöja sexuella övergrepp ger oss nu en välkommen möjlighet att hänga med i kampanjen #underytan, som vänder sig främst till kvinnor som utsätts för hedersförtryck. Det finns oerhört mycket förtryck i Sverige i dag att ta tag i. Över 70 000 unga tjejer beräknas vara utsatta för hedersförtryck. De övervakas, könsstympas eller gifts bort. Problemen har dessutom ökat oroväckande under de senaste åren så det är bråttom att på allvar komma i gång med kampen mot hederskulturen.

Det är inte bara bra för de förtryckta tjejnerna och för det sekulära samhället om vi lyckas bekämpa hederskulturen på ett framgångsrikt sätt. Det skulle dessutom förbättra samhällsklimatet om den nuvarande

splittringen av samhället kan minskas och helst överbryggas på ett demokratiskt sätt. Det skulle föra de så kallade utanförskapsområdena närmare det övriga Sverige.

Så låt oss alla göra kampen mot hedersförtrycket och klansamhället till en av de viktigaste kampfrågorna för oss i förbundet Humanisterna. En sådan kamp ligger helt i linje med vårt arbete för ett öppet, sekulärt och jämställt samhälle.

Regeringen har i år äntligen anslagit stora medel i budgeten för bekämpning av hedersförtrycket och flera kommuner har beslutat om att det ska kartläggas. Men kampen behöver också engagerade aktivister ute i verkligheten och i stadsdelarna. Där har vi sekulära humanister en viktig uppgift.

Jag tycker till och med att det är angelägnare att stärka det sekulära samhället än att ta fram nya fakta och argument mot Guds existens. Hederskulturens förtryckta är våra medmänniskor och ska ges möjlighet att självständigt välja ett liv i frihet. Deras frihet förbättrar också våra liv.

Ingvar Åbman-Eklund är humanist från Haninge.

Våldet har ingen heder

Av EINAR HELLBOM

Falsk beteckning är ett sätt att lurats eller förvilla bort obehagliga fakta. Om en kvinna misshandlas av religiösa skäl kallas det inte för religiös

misshandel utan för "hedersrelaterat" våld.

Vi måste få bort ordet "heder" när det gäller sådana här grova brott.

Våldet har ingen heder, så välj era ord.

Einar Hellbom är medlem i Humanisterna.

Vem våldtog elvaåriga Mariam?

Av GALAXIA IMA ELIAS

Att träffa kvinnor som genomlevt våldtäkter, misshandel och sexuella övergrepp är väldigt tungt.

Att få skriva ner och återberätta deras historier i #UnderYtan är ansträngande och väcker starka känslor. Det väcker också ett minne jag bär på sedan min tid i Syrien.

I Syrien startade jag ett kulturellt och hälsofrämjande projekt för föräldralösa barn på ett barnhem. Under en aktivitet skulle barnen högläsa sina texter. Det märkliga var att flera skrev om våren och solen, trots att vi skulle skriva om rädslan och hur vi kan övervinna den. Obehaget började krypa under huden på mig när barnen som läste upp sina texter använde identiskt likadana fraser.

Jag hade anat att ledningen för barnhemmet – som brukade förbjuda mig att ta upp vissa ämnen – troligen hade beordrat barnen att skriva de här extra soliga texterna. Mina funderingar om ledningens inblandning avbröts av elvaåriga Mariam. Hon frågade om hon kunde slippa läsa, och i stället lämna sin text till mig.

”Berättelsen är hemlig” sa hon.

Jag tog emot Mariams text och sa att texten ägs av den som har skrivit den, och om författaren vill göra sin röst hörd får hon själv bestämma i vilka sammanhang det skulle vara

Flickan på bilden har inget med Mariam att göra.

HON SKREV OM SIN RÄDSLÅ

Dalal, den ansvariga som brukade vara med för att anteckna och övervaka, avslutade omedelbart aktivite-

ten. Barnen packade sina saker och började röra sig ut ur salen. Dalal beordrade Mariam att stanna kvar och jag skulle följa med till hennes kontor.

Det värsta var inte utskällningen och anklagelserna om att jag fördärvade barns tankar, utan att Dalal krävde att få Mariams text. Hon insisterade och jag tog mod till mig och vägrade.

I taxin till mitt vanliga jobb läste jag Mariams text. Mariam skrev om rädslan. Hon skrev om sin rädsla för att bli våldtagen, igen. Lilla elvaåriga Mariam hade blivit våldtagen, men hon skulle i stället skriva om våren!

Jag försökte förgäves få träffa Mariam igen. Jag ville prata med henne och förstå vad det var som hade hänt henne. Jag ville veta vem som gjorde henne så illa.

Barnhemmet fick jag aldrig mer besöka. Orosanmälan om barnen som far illa ledde till att jag i stället fick besöksförbud i ett område som sträckte sig två kilometer från barnhemmet.

Några år senare råkade jag träffa Mariam. Hon hade blivit omplacerad på ett annat barnhem och var nu femton år. Det var hon som kände igen mig. Vi kramades länge och sedan fick vi prata ordentligt.

Flickan berättade om några minnen av det hon genomlevt. Hon svarade snällt på mina frågor och vägrade namnge den som hade våldtagit henne.

Mariam berättade också om skrivandet.

”Här river de inte mina texter. Jag skriver mest på nätterna.”

Mariams texter var välskrivna, gripande och väldigt mörka. Mina erfarenheter med att jobba med barn hjälpte inte mig att hindra mina tårar medan Mariam läste ur sin dagbok.

Nu har det gått nio år sedan vi träffades senast. Mariams guldbruna ögon ropar på hjälp då och då. Jag vaknar darrande från mardrömmen. Det plågar mig att jag inte kunde hjälpa henne. Mardrömmen är verklighet. Det var inte bara Mariam som blev våldtagen, utan andra barn och kvinnor som utnyttjades sexuellt när de var barn.

DET SKER ÄVEN HÄR

Sexuella trakasserier sker inte bara på barnhemmen i Syrien. Inte bara

i ett land som censurerar lärare, motarbetar nytänkande och tystar ner röster som kämpar för mänskliga rättigheter.

Det sker här i *Sverige*.

Jag undrar hur kunde det bli så. Varför har vi skapat och bevarat tystnadskulturen i vår demokrati? Varför har vi inte jobbat bättre för att förhindra och förebygga sexuellt ofredande?

Vi kan tyvärr inte ändra på det som har hänt vare sig Mariam eller andra pojkar och tjejer. Vi kommer inte heller alltid att kunna vara med våra barn för att skydda dem. Däremot är det vi som är ytterst ansvariga för deras säkerhet. Därför måste vi – utöver att skärpa lagstiftningen och höja skolpersonalens kunskapsnivå – lära dem om deras rättigheter och deras integritet.

Att utforska sexualiteten på ett värdigt sätt. Att respektera sina egna och andras kroppar. Att sätta gränser. Att våga säga och ta emot ett nej. Kan vi inte bestämma oss att göra det nu för att skydda våra barn från sexuella trakasserier, då är det

hyckleri att prata om jämställdhet och barns rättigheter överhuvudtaget!

Galaxia Ima Elias är journalist och föreläsare och initiativtagare till #UnderYtan

Galaxia Ima Elias är också initiativtagare till uppropet

#UnderYtan

”Från #UnderYtan skickar vi ut vårt upprop. Vi hoppas att ni hör vår röst. Vi är kvinnorna som utsätts för hedersförtryck – utöver sexuella trakasserier och våld. Vi förblir tysta, osynliga och utan något ansikte eller namn eftersom vi inte vågar ropa högt som andra.

Vi vet inte riktigt till vem vi ska rikta

vårt upprop. Stora delar av samhället verkar lida av, eller ligga bakom sexuella övergrepp och trakasserier. Så vi väljer att vända oss till våra medmänniskor som står upp – både i ord och handling – för jämställdhet och mänskliga rättigheter!

Vi kräver att alla slags sexuella trakasserier, förtryck, övergrepp, våld och ra-

sism ska upphöra. Vi kräver att bli behandlade som lika värda. Vi kräver att ni lyssnar på oss när vi söker hjälp. Utgå inte från det ni vet om våra kulturer, nationaliteter, religioner eller hudfärg när vi är som mest drabbade och ensamma. Lyssna på oss och acceptera inte att de män som förgriper sig på oss för vår talan!”

Sekularism: Politik, religion och frihet

Av ULF GUSTAFSSON

Det har saknats en bra introduktionsbok om sekularismen. Därför var det glädjande när boken "Secularism", med undertiteln "Politics, religion, and freedom", kom i höstas.

Författare är Andrew Copson, president för International Humanist and Ethical Union och ledare för de brittiska humanisterna. Det gör att boken kan misstänkas för att vara en partsinlaga, men det är absolut inte fallet. I stället har Copson skrivit en bok, som trots att den bara är på 150 sidor lyfter fram både argumenten för och mot sekularism. Den före detta ärkebiskopen av Canterbury, Rowan Williams, kallar den "en exceptionellt noggrann, schyst och positiv introduktion".

Copsons bok behövs då sekularismen är ett väsentligt koncept för att göra samhällen bättre, samtidigt som det ofta är ett missförstått eller missbrukat begrepp. Det finns både teister, som hävdar att "sekularism" förtrycker religiösa, och ateister som försöker nyttja begreppet för att diskriminera religiösa.

Här läggs argumenten för sekularismen fram på ett pedagogiskt sätt under rubrikerna frihet, rättvisa, fred, modernitet och demokrati. Dock trycker författaren på att det inte finns ett enda avgörande argument för, utan de enskilda argumenten blir först riktigt starka tillsammans.

INTE ALLS NEUTRALT

Argumenten mot sekularism får som sagt sitt eget avsnitt i boken och det är nyttigt att dessa framställs på ett välvilligt sätt, även för de läsare som inte värdesätter dessa argument. Det första motargumentet som tas upp är att en stat behöver grundas av Gud. "Kungadömet av Guds nåde" är sedan länge en död idé i västvärlden, men lever kvar i islamiska stater, även i länder som aspirerar på att vara demokratiska, som

Bangladesh. Sedan beskrivs hur en "statskyrka" anses behövas för medborgarnas bästa, för att "rädda deras själar", och en sådan statsunderstödd "religion" har även funnits som totalitär ateism i kommunistiska stater. Ett tredje argument mot sekularismen är den romantiska konservatismen, som förespråkar att staten ska understödja en viss religion för att bevara traditioner, seder och normer i samhället.

Det mest sofistikerade motargumentet är enligt Copson att sekularismen utger sig för att vara ett neutralt koncept, när det i själva verket inte alls är neutralt att separera religion från politik. Tvärtom favoriserar det icke-religiösa sätt att tänka, resonera och leva. Slutligen finns det de som argumenterar för en multikulturalistisk policy, där olika religiösa grupper lever i parallella samhällen med delvis egna regler inom en gemensam stat. Denna form av balkanisering går inte ihop med sekularismen.

VIKTIGT FÖR ALLA

Boken undersöker också olika definitioner och perspektiv på begreppet. En skiljelinje som tas upp är debatten mellan dem, som framhåller religionsfrihetens betydelse för sekularismen, och dem som mer vill se det sekulära som en gemensam nationell medborgerlig identitet. Författaren verkar föredra följande definition av sekularism i tre punkter:

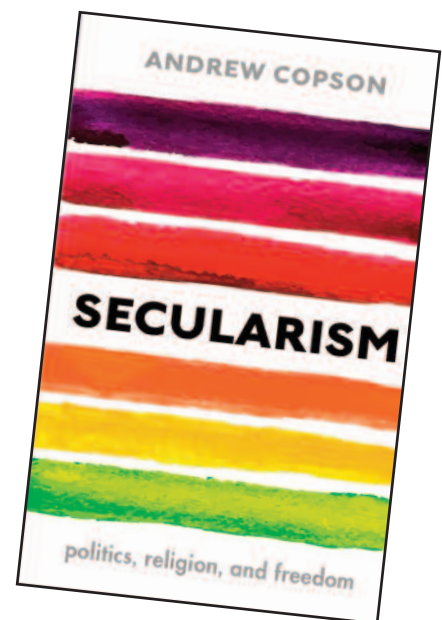
- Separation mellan stat och religiösa institutioner, även innebärande att religiösa institutioner inte dominerar den politiska arenan.
- Tanke-, övertygelse- och religionsfrihet för alla. Alla ska ha frihet att byta sin övertygelse eller religion samt att manifesteras sin tro så länge det inte inkräktar på andras frihet eller den allmänna ordningen.
- Staten ska inte diskriminera någon utifrån individens religiösa eller icke-reli-

giösa livsåskådning och alla ska utifrån detta behandlas likvärdigt.

Med en sådan definition är sekularismen inte bara ett väsentligt mål för icke-troende, utan borde vara något viktigt för alla som uppskattar ett samhälle där människor med olika religiös och kulturell bakgrund kan leva fredligt tillsammans. Detta är dock ett ideal. Ingen stat uppfyller ännu detta fullt ut och även i Sverige finns det en hel del att förbättra.

Något som nämns lite väl kortfattat i boken är barns rätt till religions- och övertygelsefrihet. Detta borde vara ett väsentligt utvecklingsområde för att vi ska få ett sekulärt samhälle för alla. Det är lite synd att boken inte resonerar mera omfattande om detta.

På det hela taget är "Secularism" mycket läsvärd och välskriven. Andrew Copsons bok har ett innehåll som behöver spridas i vida kretsar. Den passar genom sin klarhet och korthet utmärkt i studie- och läsecirklar.

Ulf Gustafsson är förbundssekreterare i Humanisterna.

Tro och tillit: ett ateistiskt perspektiv

Av CARL GUSTAF OLOFSSON

Det har under en längre tid förts en diskussion om tro i Humanisten. Det började i Humanisten nr 4/2016 med artikeln ”Ateisten och den gudstroende sitter i samma båt” av Lars Graf. En fråga har gällt om ateism också är en form av tro. Oavsett position gäller den diskuterade trosproblematiken i stora drag vårt förhållande till vad som kan kallas naturalistiska sakfrågor.

Lars Graf avslutar sin artikel på ett intressant sätt med att vidga perspektivet bortom de naturalistiska sakfrågorna. Han gör det genom att

tala om erfarenheter av ”Det Oerhörda”. Det gäller starka och ibland drabbande upplevelser av förundran och fascination inför livets och kosmos gåta och oöverskådliga rike- dom. Han betonar där också att ateisten och den gudstroende tolkar grunden för dessa erfarenheter på olika sätt. Han menar att man med öppenhet och respekt borde kunna samtala om dessa erfarenheter över trosgränserna. Jag håller helt med! Det är en viktig och spännande problematik Lars Graf fäster ögonen på.

Jag ska här inte ge mig in i just

denna diskussion mer än genom en tydlig personlig deklARATION. Jag skriver och tänker utifrån ett ateistiskt paradigm, precis som Lars Graf. Det vill säga att jag inte tror på någon gud eller någon annan bortomvärldslig makt, jag tror inte på ett liv bortom döden eftersom jag tror att våra medvetanden och vår upplevelse av personlig identitet är beroende av en biologiskt fungerande hjärna. Detta är vad en filosof skulle kalla ett metafysiskt grundantagande. Det innebär att den paradigmatiske grunden varken kan bevisas eller motbevisas. Däremot kan man genom analys och argu-

ment ge ökad/minskad tyngd och trovärdighet åt den ena eller andra positionen.

EXISTENTIELL TRO

Utifrån denna paradigmatiska grund ska jag försöka ringa in ett avgränsat och speciellt område av föreställningar som ligger utanför den naturalistiska sakproblematiken. Det gäller huruvida vi tror att omsorg, förnuft och samarbete kan utvecklas mot allt större bärighet i våra liv och också tror att dessa kvaliteter i bästa fall kan bli överordnade våra rädslor, behov och beroenden.

Låt oss kalla detta existentiell tro. Den handlar om två aspekter: övertygelse och praktik. Övertygelsen – eller tron – gäller att dessa föreställningar är grundade i verkliga förhållanden, det vill säga på hur vi faktiskt är funtade som människor. Praktiken handlar om att, med mer eller mindre mått av tvivel och klivenhet, i vardagen leva utifrån denna övertygelse. Och att bejaka utvecklingen av de mänskliga förmågor det handlar om – såväl i det egna livet som i andras.

Icke-tro i denna existentiella mening är att avvisa eller förneka att medkänsla, samarbete och förnuft är reella mänskliga möjligheter. Man menar att dessa sidor bara kommer till uttryck utifrån en förväntan på belöning eller för att undvika straff. Man avvisar föreställningen att dessa kvaliteter är autentiska mänskliga möjligheter.

VAD RYMMER VI FÖR MÖJLIGHETER?

Ett annat sätt att närma sig denna existentiella trosproblematik är att säga att det handlar om vår människosyn. På det filosofiska finspråket

handlar det om vilken personlig antropologi vi håller oss med. Denna tro kan vara medveten och genomtänkt! Den kan också vara oreflekterad. Men i båda fallen är den levd. Den existentiella tron kan inte vara avskuren från vårt konkreta vardagliga liv.

Vilka möjligheter rymmer vi? Att vi har en stor potential till egoism, hämndlystnad, girighet, hat, destruktivt våld, likgiltighet, manipulation, lögnaktighet är uppenbart. Vittnesmålen i nutid och genom historien är förfärande. Vi har också i varierande grad personliga erfarenheter av denna mörka potential.

I vilken utsträckning rymmer vi dessutom en potential till omsorg, medkänsla, förnuft, samarbete och att ta ansvar för det gemensamma? Och i vår tid, rymmer vi en potential att utveckla ett globalt samvete? Har det någon betydelse att jag bidrar med min skärva till jordens och mänsklighetens långsiktiga framtid vad gäller ekologisk balans och rimliga livsvillkor för alla? Det gäller klimat, rena hav och floder, rimlig fördelning. Det gäller också att förbättra möjligheterna för alla att ta del i såväl diskussionen om det lokala och globala samhällets angelägenheter som frågan om meningen med livet och den stora gåtan att vara människa.

Har det någon betydelse hur vi ser på dessa dubbla möjligheter, de godartade och de mörka? Har det någon betydelse om vi fördjupar vår kunskap och medvetenhet om dessa dubbla möjligheter? Kan styrkeförhållandet mellan dessa båda sidor påverkas genom att på olika sätt aktivt odla den godartade sidan? Eller är det bara gener och uppväxtförhållanden som bestämmer? Vilket per-

sonligt ansvar har jag för vilka kvaliteter som ska förstärkas? I mitt liv – och hos de människor som finns inom mitt påverkansområde?

FYRA TESER OM DEN EXISTENTIELLA TRON

Tes 1: Alla vuxna människor lever i ett spänningsförhållande mellan existentiell tro respektive existentiell otro. Det finns inget sätt att vara utanför detta. Det ingår i våra mänskliga existensvillkor oavsett i vilken grad vi är medvetna eller omedvetna om det.

Detta är en filosofisk tes. Den kan försvagas eller stärkas genom filosofisk analys och argumentation.

Tes 2: En nödvändig förutsättning för att en grundupplevelse av mening, självrespekt och hemhörighet i tillvaron ska kunna utvecklas och fördjupas är att den livshållning som har sin grund i den existentiella tron har övertagit i vår livsprocess.

Tes 3: Förutsättningen för det demokratiska samhällets överlevnad och fördjupning är att den existentiella tron har övertagit i den personliga livsprocessen hos det stora flertalet av samhällets medborgare. Inte minst bland de maktbärande eliterna av politiker, tjänstemän, företagsägare och mediefolk.

Tes 4: Förutsättningen för att uppleva tillit är att den enskilda människan intuitivt eller medvetet upplever att den existentiella tron har övertagit hos de människor hon möter såväl i privatlivet som hos representanterna för olika samhällsstrukturer.

Tes 2, 3 och 4 är empiribaserade. Det innebär att det är möjligt att pröva dessa tesers bärighet genom empirisk forskning.

OBEROENDE AV EN ÖVERNATURLIG VERKLIGHET

Den existentiella tron är oberoende av föreställningar om en övernaturlig verklighet – till exempel tron på en personlig Gud och ett liv efter döden. Vår bedömning av den existentiella trons relevans och giltighet för våra liv är också till största delen oberoende av den naturvetenskapliga kunskap som står oss till buds.

Argumenten för och emot formars utifrån personliga erfarenheter, kunskap och forskning inom samhälls- och beteendevetenskap, filosofisk analys, kulturens olika berättelser i form av livsöden, litteratur, film, konst etc.

Den existentiella tron och den livshållning den är förbunden med kan formuleras och motiveras inom ramen för olika kulturella föreställningsvärldar – religiösa såväl som sekulära. Den kan också i stor utsträckning vara intuitiv och ordlös. Den kan alltså vara såväl sekulär, humanistisk, ateistisk som till exempel kristen, buddhistisk, islamsk.

Här kan det vara läge att återknyta till den inledande diskussionen om metafysik och paradigmatiska grundantaganden.

Jag menar att denna analys av tro och tillit stärker det ateistiska paradigmet. Och därmed i samma mån försvagar det teistisk-metafysiska paradigmet när det gäller att förstå mer av de trosfrågor som enligt min mening är avgörande för våra liv.

VARFÖR ÄR DENNA TROS-PROBLEMATIK FRÅNVARANDE?

Detta enkla, viktiga antropologiska trosbegrepp är frånvarande inom akademiska discipliner som filosofi, psykologi, teologi och religionsvetenskap. Det är frånvarande inom statsvetenskapen och den politiska diskussionen om demokratins långsiktiga överlevnad. Så även i den breda offentliga diskussionen kring livsåskådningsfrågor. Det är märkligt att denna existentiella, antropologiska trosproblematik inte finns explicit och tydligt närvarande inom det spännande området kring ”existentiell hälsa” som etablerats under senare år.

Beror frånvaron på att vi är så vardagligt och självklart invända i denna trosproblematik att vi har svårt för att skapa det mått av distans, som är nödvändigt för en medveten och systematisk reflektion

utifrån filosofiska, psykologiska – eller teologiska utgångspunkter?

Hur som helst, frånvaron innebär att människors brottnings med frågorna om tro, tvivel och otro kring den livsviktiga existentiella trosproblematik, som frågan om vår människosyn är, får hanteras i ensamhet och i ett kulturellt vakuum. Sak samma med alla de problematiseringar och nyanseringar som förstås finns. Utan dessa trosfrågors gestaltning i film, konst och litteratur skulle läget vara katastrofalt. Att denna trosproblematik är frånvarande inom såväl akademien och den religiösa världen som i den mera medvetet reflekterande offentliga livsåskådningsdiskussionen är enligt min mening oroväckande för det demokratiska samhällets framtid.

När unga människor tvingas att brottas med dessa tuffa frågor i ensamhet på tonårsrummet är det sorgligt och tragiskt – och ett underbetyg till den samtida kulturen. Och oroväckande för framtiden.

Carl Gustaf Olofsson är ateistisk frilanstolog och styrelseledamot i Humanisterna Kalmar.

Vem har egentligen skapat vem?

Av ERIK GRÖNROS

1600-talet är ett märkligt århundrade. 1632 dör Gustav II Adolf i kampen mot katolicismen. 1633 döms Galileo Galilei till livstids husarrest för kätteri när han påstår att jorden roterar runt solen och inte tvärtom. Det fick kyrkans grund att skaka. Jorden och människan skulle alltså inte vara världens medelpunkt!

Kopernikus hade visserligen med sina enkla instrument kommit fram till samma slutsats ungefär hundra år tidigare, men som förständig präst insåg han att en publicering skulle innebära livsfara för honom. Därför såg han till att publiceringen inte gjordes förrän efter hans död. Galileo hade bättre instrument och var alldeles säker på sin upptäckt. Han publicerade och blev snabbt anklagad för kätteri och dömd till döden. Genom att ta tillbaka sina påståenden lyckades han dock rädda livet.

Men det hände mer. En ny vetenskaplig gren, neurologi, såg dagens

ljus. Thomas Willis, den ledande neurologen, tvingades av kyrkan intyga att han inte var ateist! Kyrkans makt var dock inte längre oinskränkt. I längden kunde man inte bortse från allt det nya som kom fram.

OBEHAGLIGT MÅNGA FRÅGOR

Nu har ytterligare ett tungt hot mot kyrkans auktoritet börjat dyka upp, nämligen frågan ”vem har skapat vem”?

Enligt Bibeln och Koranen finns det en allsmäktig gud som har skapat oss människor som sin avbild. Men är den guden en kvinna eller en man, svart, vit, brun eller kanske neanderthallik? Frågorna börjar bli obehagligt många allt eftersom vi lär oss mer om oss själva och världen runt omkring oss och svaren blir alltmer svävande.

Det finns inte heller några som helst vetenskapliga bevis för att det finns en allsmäktig gud. Här är det enbart

en fråga om tro. Kanske är det dags att på allvar ifrågasätta den allsmäktige guden och byta utgångspunkt. Våldigt nära ligger då att i stället utgå ifrån att det är vi själva, vi människor, som har skapat och skapar våra gudar, mestadels som avbilder av oss själva.

Neurologin, hjärnforskningen, har fått oss att inse att den kristna och den muslimska världens tanke om en odödlig själ är i högsta grad förläggad. Detta påverkar naturligtvis också vår syn på den religiösa världen. Den världen är dock stor och stark. Det jag ser framför mig är därför att 2000-talets stora religionsdiskussion kan komma att handla om just detta, vem som har skapat vem.

Kanske en uppgift för organisationen Humanisterna att ta hand om, en väg att skapa religionshistoria?

Erik Grönros är pensionerad elektroingenjör.

Humanisterna om Bjerelds samfundsutredning:

En glädjande *halvmesyr*

Den 13 mars mottog kulturminister Alice Bah Kuhnke statsvetaren Ulf Bjerelds utredning om Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18).

Förbundet Humanisterna har länge påpekat det orimliga i att öronmärka pengar i statsbudgeten för livsåskådningar med övernaturliga inslag, och därmed diskriminera livsåskådningar som saknar övernaturliga inslag, exempelvis sekulär humanism.

I utredningsbetänkandet fastslås att det som ska omfattas av rätten till statligt stöd är *”sådana verksamheter som anses skyddsvärda enligt bestämmelsen om religionsfrihet i Europakonventionen (artikel 9.1).”*

Denna artikel skyddar såväl religiösa som sekulära livsåskådningar. Det är därmed uppenbart att även sekulära gemenskaper med en livsåskådningsverksamhet, så kallade livsåskådningsamfund/livsåskådningsallskap också bör vara stödberättigade.

Utredningen konstaterar vidare att: *”...en bedömning av om en religiös gemenskap uppfyller definitionen av begreppet trossamfund inte främst ska*

göras utifrån trosinnehållet utan utifrån verksamheten. Med ett sådant perspektiv skulle ett sekulärt livsåskådningsällskap som utövar en verksamhet som innefattar frekventa sammankomster som motsvarar en gudstjänst, bön eller meditation, eller som utövar sekulära ceremonier som liknar religiösa ritualer, kunna likställas med ett trossamfund.”

Utredningens resonemang visar alltså att dessa livsåskådningar är likvärdiga. Humanisterna skulle önskat att utredaren Ulf Bjereld hade haft modet att ta detta ett steg längre, men utredningen undviker att tydligt föreslå en livsåskådningsneutral lagstiftning.

– Det är svårt att värja sig från miss-tanken att utredningens ordförande Ulf Bjereld har befunnit sig i en jävs-situation, då han samtidigt med utredningen är ordförande i socialdemokraternas religiösa organisation Tro och solidaritet, säger Humanisternas ordförande Christer Sturmark.

Från förbundet Humanisternas sida vill vi framhålla att likvärdighetsprincipen för livsåskådningar enkelt kan upprätthållas om den existerande lagen om statligt stöd till tros-

samfund omformuleras till *”lagen om statligt stöd till tros- och livsåskådningsamfund”*.

– Det är glädjande att utredningen tydligt visar att detta är en rimlig väg, men är samtidigt en halvmesyr i det att utredningen inte tydligt föreslår regeringen att gå denna väg. Detta är förvånande, då utredningen i sina andra delar drar slutsatser av sin egen argumentation och kommer med rekommendationer, säger Christer Sturmark.

– Så länge det finns en politisk majoritet för fortsatta ekonomiska stöd till trossamfund är ett minimikrav att sekulära livsåskådningsamfund inte diskrimineras. Vi välkomnar skärpta krav på att stödberättigade samfund lever upp till grundläggande värderingar om demokrati, jämställdhet och ickediskriminering. Men då kan man inte ha en lag som i sig själv diskriminerar livsåskådningar som ser världen som styrd av naturliga snarare än övernaturliga krafter, men i övrigt uppfyller de grundläggande kraven. Jag utgår från att kulturminister Alice Bah Kuhnke kommer att verka för en livsåskådningsneutral lagstiftning utifrån utredningens underlag, avslutar Christer Sturmark.

Finns den fria viljan?

Av LARS GRAF

Den filosofiska diskussionen om fri vilja har pågått i tusentals år och lär fortsätta även långt in i framtiden.

Enligt en rundfrågning bland filosofer från 2014 är 60% av dem kompatibilister. Kompatibilism är ståndpunkten att det inte finns någon motsättning mellan determinism och fri vilja – även om viljan i sig är styrd av yttre omständigheter är varje person fri att handla enligt denna vilja i de fall då en verklig valsituation föreligger.

Här ger Lars Graf en personlig betraktelse av ämnet.

Har människan en fri vilja? Det är en gammal fråga som fått olika svar av vilka inget är helt invändningsfritt. Jag har själv funderat och har en åsikt, som naturligtvis går att ifrågasätta.

Människan har ingen fri vilja, har många genom tiderna menat. Situationen hon står i innan hon fattar beslut kan bara se ut på ett sätt och hon kan bara besluta på ett sätt. Hon bara tror att det är hon som bestämmer. Det synsättet har kallats determinismen.

Det fanns redan under antiken, men fick ökat stöd i en nyare tids natur-

vetenskaper, som klargjorde att naturlagarna tillsammans med elementarpartiklarnas egenskaper och lägen i varje stund förorsakar en entydig och nödvändig, för människan oöverblickbar verkansföljd från skapelsen/Big Bang steg för steg i all evighet, där också människans beslut ingår.

Från antiken fanns också ett annat synsätt som har kallats indeterminismen, som innebär att ingen verkan följer otvetydigt ur föreliggande omständigheter. Det synsättet stöds av dagens kvantmekanik där slumpstyrda elementarpartiklar och sanno-

likheter styr. Om det är så, finns heller inte där någon fri vilja, som alltså inte finns om något av dessa två synsätt gäller.

Min egen åsikt är att slump och sannolikhet styr allt utom människors (och andra utvecklade varelsers) medvetna handlingar, som initieras, planeras, anpassas till situationen och beordras inte i hjärnans slumpstyrda elementarpartiklar utan i dess större medvetna enheter. Där får den fria viljan ett utrymme, om personen står fri från förvirring, sinnessjukdom, droger och yttre tvång.

TVÅ SITUATIONER UR VERKLIGHETEN

1) En ung vandrare på savannen för länge sedan upptäcker några smygande lejon. Sådana är farliga. Ska han använda spjutet eller stenyxan, gömma sig, fly eller klättra upp i ett träd och i så fall vilket träd? Hans fria vilja tänker snabbt efter, medan rädslan automatiskt förbereder kroppen för handling. Han gör ett val, fattar beslut, finner ett lämpligt träd, tar sig dit och klättrar upp.

2) Tillsammans med andra måste han handla socialt för att inte marginaliseras. Han förstår av de andras reaktioner vad som är ett bra beteende och anpassar sig efter förmåga.

Vid val av beslut spelar situationen, hans gener, erfarenheter och förnuft roll. Den fria viljan väger ihop allt, har ansvaret och beslutar. Det är just det som är fri vilja. Vandraren känner med rätta att det är han som bestämmer. Utan aktiv och förnuftig fri vilja blir han uppäten respektive marginaliserad. Slumpen finns alltid med. Han råkar ha insett/fått rådet att med lejon är trädklättring bäst, och att mänskligt liv innebär anpassning till

de andra. Är erfarenheterna klena eller obefintliga eller är valet oviktigt, får slumpen större men inte allt inflytande.

I djupt inövat agerande kopplas den fria viljan allt mer bort. Musklerna börjar arbeta automatiskt. Vissa forskare menar att medvetandet börjar delta först ett tag efter att handlingarna påbörjats. Dessa är då automatiska och liknar inlärd (men också instinktiva) sådana. Men alla är inte på det sättet utan är nya och kräver att personen tänker efter, beslutar och beordrar dem. Många handlingar (klättring, cykelåkning med mera) är inövade och automatiska, men att och hur de ska ske avgör den fria viljan, som för att effektivisera djupt inövade handlingar också blir mindre aktiv, men snabbt återtar kommandot när automatiken inte räcker.

Om den fria viljan aldrig deltar blir människan som en automatisk maskin. Men hade inte medveten tanke och vilja ökat organismers livschanser utan bara varit som en sorts meningslös utväxt, hade de inte uppstått eller försvunnit. Allt utan nytta försvinner som synsinnets hos livsformer, vars förändrade livsmiljö gjort det onödigt. För filosofen René Descartes (1596-1650) och för oss alla är det klart att medveten tanke och vilja och något som erfar dem finns. Han sa: "Jag tänker, alltså finns jag."

DEN FRIA VILJAN ÄR INTE ALLTID MED

Den fria viljan deltar ibland inte helt eller inte alls. Att delta i beslut är krävande. Att delta i alla skulle göra livet omöjligt. Att automatiken (det undermedvetna) ofta tar över är nödvändigt, men inte alltid bra. Någon fastnar utan att tänka i en invand, automatisk, kanske aggressiv, dum eller brottslig ingivelse, men inser ofta innerst inne själv eller med andras hjälp att bättre val finns. Individerna måste jobba på att medvetandegöra viktiga

beslut. Att den fria viljan där lyckas välja genomtänkt är livsavgörande. Människan klarar då livet bättre, blir omtyckt av de andra och lämnar sina gener vidare. Menar ovannämnda forskare att den fria viljan aldrig deltar har de fel.

Människan har förmågan att välja. Hon är dömd att välja. Hon förmår inte att som ett grässtrå alltid luta med vinden. Särskilt i viktiga val känner hon starkt friheten, ansvaret och tvånget att luta åt andra håll eller att stå rak i vinden. Den friheten ger ångest, menar filosofen Jean-Paul Sartre (1905-1980).

Existensen av förmågan att välja kan människan liksom det mesta i livet inte påverka. När möjligheten kom till för vissa organismer att genom medvetna val något påverka sin tillvaro uppkom den skillnaden att några utvecklades till medvetna varelser och andra till exempel till gräs.

Gräs kan inte medvetet styra näringssintag och fortplantning eller fly en fara. Medvetande och fri vilja är då till ingen nytta och utvecklades inte. Innan de uppstod hos vissa organismer skedde allt slumpartat. Efter det kunde dessa organismer en aning påverka det som hände i tillvaron där en avgörande vändning skett. Det var nu den fria viljan fick ett första litet utrymme som efter hand växte. Förmågan att göra medvetna val hade kommit till hos en del organismer och var redan i rudimentär form livsbefrämjande och stärktes därför allt mer under årmiljonerna.

MÄNNISKANS NISCH

Många djurarter har ett medvetet, osofistikerat beslutsfattande. Inte heller de är viljelösa maskiner. En antilop väljer att inte genast gå ner till vattenhållet trots stark törst, om den ser ett par hungriga lejon där. Att vänta är nödvändigt. Forskningen har visat att högstående djurs och människans beteenden är likartade. Människan har i allt bara utvecklats längre.

Förmågan att göra medvetna val är urgammal och går i elementär form

långt ner, men inte ända ner på stegen mot allt mindre komplicerade livsformer. Utan en fri vilja hade människan befunnit sig långt ner på stegen, kanske nedanför dagmasken som lär ha en gnutta medvetet beslutsfattande. Kort sagt: Utan den fria viljan inga människor och inga avancerade varelser alls.

Ganska förnuftigt beslutsfattande ingår i människans nisch. Hon lever där ett fullödigare liv än till exempel bakterier och gräs, även om dessa kan komma att överleva henne. Människan är sårbar för livsvillkorens förändringar, som hon kan ha vållat själv genom brist på eftertanke hos den fria viljan, som trots tillkortakommanden ändå ökar hennes överlevnadsmöjligheter som individ, men inte lika mycket som art.

Bakterier och gräs är robusta som arter. Men människans liv med medvetande, rörelseförmåga, hög intelligens, känsloliv, medkänsla, samvete/moral, språk, rikt kärleksliv, vetenskap, kultur, rättsstat med mera är trots att det är sårbart och till en del ångestfyllt och tragiskt överlägset deras. Det är detta om inte perfekta så ändå acceptabla verklighets- och gemenskapstillvända beslutsfattande som tillsammans med intellektet är motorn för människans allt mer explosionsartade utveckling sedan något tiotusental år.

En tillkommande fråga är om människan alltid är ansvarig för det hennes fria vilja beslutar eller inte beslutar. Jag anser det. Hon är ensam om sådant ansvar eftersom hon är den enda varelse, som fått förmåga att hjälpligt kunna bedöma de yttersta konsekvenserna för sig själv och andra av sina handlingar. Men det finns komplikationer. Jag återkommer till dem vid tillfälle.

Lars Graf är pensionerad språklärare.

Från lokalavdelningarna

Humanisterna Kalmar

Pubföreläsning om gudlös etik

Den 4 december arrangerade Humanisterna Kalmar en pubföreläsning med Birgitta Forsman. Rubriken var "Gudlös etik", som också är titeln på en av hennes böcker. Det blev en intressant och stimulerande föreläsning och en bra samtals- och frågestund. Humanisterna Kalmars ordförande Fredrik Ahlgren, som varit drivande för att få ihop arrangemanget, fungerade som påläst samtalspartner och moderator.

Nästan 40 personer hade hittat till Park Hermina som ligger vägg i vägg med Kalmar konstmuseum. Vi intog puben kl 17 för mat och dryck och prat. Arrangemanget började sedan kl 18 och slutade kl 19. Det blev väldigt lyckat med den breda sociala "träffyta" som uppstod med denna öppna timma innan föreläsningdelen började.

Vi hade en debattartikel i Östra

Småland samma dag som föreläsningen. Rubriken var "Befria moralen från religionens tvångströja". Den bidrog sannolikt till att det kom så pass mycket folk.

Birgitta Forsman är pensionerad docent i vetenskapsteori med inriktning mot forskningsetik vid Göteborgs och Lunds universitet, men har också en bakgrund som kulturarbetare. Hon hade under ett antal år en blogg på Forskning och Framstegs webbplats. Där finns över 40 inlägg med texter utifrån hennes specialområden. Hennes avslutningsblogg från oktober 2014, "Summering", ger en bild av hennes engagemang och spännvidden i hennes kompetens.

Samtal om gratislunchen och vårt lilla klot

Måndagen den 12 februari hade vi professorn och kosmologen Ulf Danielsson och författaren och kulturjournalisten Therese Uddenfeldt

som gäster. De samtalande om jordens skörhet, klimat, ändliga resurser och ett långsiktigt hållbart sätt att leva. Utgångspunkten var två böcker, "Gratislunchen – eller varför det är så svårt att förstå att allt har ett slut" av Therese Uddenfeldt och Ulf Danielssons "Vårt klot så ömkligt litet". 120 personer hade hittat till scenen mitt i Kalmar Stadsbibliotek.

Det var två mycket engagerade och väl pålästa personer som samtalande. Trots att det fanns ett bistert allvar kring de svåra och laddade frågorna fanns det ändå mycket av humor, värme och lätthet. "Livet blir intressantare om man tar det på allvar", som Ulf Danielsson uttryckte det i den intervju som gjordes före samtalet. Och det var nog just den känslan många bar med sig hem efter arrangemanget. Det blev en lyckad kväll på Stadsbiblioteket och vi fick många uppskattande kommentarer efteråt. Våra båda gäster var mycket nöjda.

Vi hade en debattartikel i Östra Småland samma dag med rubriken "Hur ska vi ta ansvar för framtidens

Ulf Danielsson och Therese Uddenfeldt samtalande om jordens skörhet och ett hållbart sätt att leva.

livsvillkor?”. Detta plus att arrangementet spelades in på video ökar räckvidden för den problematik som var i fokus. Videoinspelningarna hittas via fliken “Video” på Humanisterna Kalmars blogg.

På gång framöver:

Pubar

Humanisterna Kalmar fortsätter med pubarna första måndagen i månaden. Sedan ungefär ett år träffas vi på Park Hermina (vägg i vägg

med Kalmar konstmuseum) från kl 17 och framåt.

Humanistcafé

Vi rullar vidare med lördagscafé en gång i månaden. Första lördagen efter löningen! Nästa Humanistcafé blir lördagen den 31 mars och därefter lördagarna den 28 april. Konceptet har testats under 2017. Nu planerar vi att köra hela 2018 med viss osäkerhet kring sommarmånaderna. Plats tills vidare: Kullénska caféet (Kaggensgatan 26). Tid: kl 10-12.

Humanisterna Stockholm

”Mer än enbart emot” – kurs om sekulär humanism

Som sekulär humanist vill man helst bli sedd som mer än bara ”ateist”, ”mot religioner” eller ”mot skolavslutning i kyrkan”. Det är förstås enkelt att säga att ”vi är för religionsfrihet och speciellt då frihet från religion”. Men sekulär humanism innebär mer än så. Hur formulerar man det och hur för man fram det på ett övertygande sätt utan hård konfrontation?

Stockholmsavdelningen genomförde en utbildningsdag för medlemmar den 17 februari, där vi lärde oss mer om vad humanismen står för och hur man kan argumentera för den. Ett 20-tal deltagare fick höra Patrik Lindenfors och Anna Bergström, ledamot respektive ex-ledamot i förbundsstyrelsen, berätta om sin syn på vad sekulär humanism är. De tog bland annat upp följande:

Kursen hölls på Hotell Scandic Klara intill Hötorget i Stockholm

Humanism går att resonera sig fram till. Prova!

- *Det går att leva ett etiskt och meningsfullt liv utan religiös tro.*
- *Förnuft, logik och vetenskapliga metoder är de bästa verktygen för att nå kunskap.*
- *Religion och politik bör vara åtskilda.*
- *Konst, musik och natur kan ge oss andliga upplevelser.*
- *Alla människor bör ha samma rättigheter.*

Vad säger man i hissen?

Efter deras genomgång gick vi över till gruppövningar. Deltagarna övade på att diskutera med tänkta meningsmotståndare och bemöta fördomar och missförstånd. En annan övning var att formulera sina ställningstaganden, bland annat genom en ”hiss-pitch”. Tänk dig att du hamnar i en hiss med en intresserad person – hur skulle du då formulera ditt budskap innan hissen når fram efter 10 sekunder?

Här är några av de formuleringar som deltagarna förde fram:

Jag vill verka för ett sekulärt samhälle där religionen, om man har någon, är en privatsak.

Samarbete – människans väg till framgång

Måndagen den 26 mars föreläser Patrik Lindenfors utifrån rubriken “Samarbete – människans väg till framgång”. Senhösten 2016 snöade denna föreläsning inne. Nu gör vi ett nytt försök. Patrik Lindenfors forskar kring kulturell evolution – och sitter med i Humanisternas förbundsstyrelse. Plats: Kalmar Stadsbibliotek – mitt i biblioteket. Tid: kl 18.00.

Välkommen till en organisation som:

- *värnar om människans frihet från religiösa dogmer av alla sorter.*
- *är en motkraft till falska och missledande budskap i vår mediefixerade värld.*
- *ger dig redskap att leva meningsfullt och livsbejakande i samverkan med naturens och våra mänskliga förutsättningar.*

Världen i dag är i akut behov av att länder inte styrs av religiösa lagar.

- *Jag tror jag finns.*
- *Jag tror du finns.*
- *Jag tror vi delar en gemensam verklighet.*
- *Jag tror denna verklighet bäst beskrivs, förklaras och utforskas med hjälp av den vetenskapliga metoden.*

Ett samhälle kan vila på gemensamma värderingar och ta vara på mänskliga rättigheter utan religion.

Utvärderingen redovisade genomgående positiva omdömen. Vi planerar att genomföra kursen igen i höst.

Stefan Björnson, Humanisterna Stockholm.

Humanisterna Väst

Lokal Humanistisk Konfirmation 2018

Nu har den andra omgången av lokal Humanistisk Konfirmation kommit igång i Väst. Sjutton konfirmander samlades i februari tillsammans med sina föräldrar för introduktionsträff. Konfirmationen startade den 6 mars.

Helglägret ligger i år redan efter andra kvällsträffen, ett förslag från förra årets konfirmander. De tyckte i sin utvärdering att det var först på lägret de lärde känna varandra ordentligt och att det därför borde ligga tidigare i kursen.

Intresset har varit större i år och det har varit lättare att få ihop en full grupp. Förra årets påkostade marknadsföring gav möjligen ringar på vattnet, plus att mun-till-munmetoden gjort sitt. I år har Väst inte

lagt några pengar alls på marknadsföring. Information och anmälningsformulär på förbundets och Västs webbsidor, samt information vid möten, bokmessa och via medlemsmail, har gjort hela jobbet.

”Kul att få tänka till”

Några konfirmander från förra årets utvärdering:

- Det var väldigt speciellt att träffa nya människor och diskutera viktiga frågor.
- Det var kul att få tänka till.
- Väldigt intressant och nyttigt att prata om.
- Konfan var roligare än jag trodde att den skulle vara.

Vid årets introduktionsträff ombads föräldrar att berätta något om varför de stöttat sina ungdomar mot en Humanistisk Konfirmation. Här är

några av de intressanta svaren:

”Jag tror att det är bra att prata om livsfrågor ur ett sekulärt perspektiv. Då mitt barn inte är troende, eller hans föräldrar, så är en humanistisk konfirmation bra.”

”Pappa, jag förstår att detta är verklighet för dom, men för mig är det bara sagor. Dottern på kristet scoutläger för sex år sedan.”

”Vi vill att vår dotter ska få diskutera livsåskådningsfrågor tillsammans med andra. Vi är ateister och tycker det är viktigt att få diskutera utan att blanda in vidskepelse.”

”Livsfrågor är inte religiösa för oss.”

Väst har sammanställt en dokumentation som andra lokalavdelningar kan ta del av, som hjälp för att skapa egna lokala konfirmationskurser.

Humanisterna Gotland

Föreläsningar

Vi på Gotland arrangerar föreläsningar varje månad. Föreläsningarna på Almedalsbiblioteket är ”öppna”, det vill säga alla är välkomna.

Redan genomförda föreläsningar i år har varit:

Katarina Bjärvall som föreläste över ämnet: ”Neuromarketing” - därför köper vi det vi inte behöver.

I februari samtalade dr Sven Montelius, pastor Anna Ljung och professor Staffan Bergström om ”Frivillig dödshjälp och kristen tro.”

Docent Elof Pettersson höll i februari ett anförande om **Religion för ateister** och professor Owe Rohnströms fördrag i mars handlade om **Bot och bättring. Folkmedicin och hälsa, magi och**

vetenskap.

Kommande föreläsningar:

Torsdag 4 april:

Författaren PC Jersild om **Den moderna döden.**

Fredag 19 april:

Dr Thomas Holm om **Operation Smile - vara med och ge barn ett leende i gåva.**

Torsdag 27 april:

Anders Pettersson (ECPAT) om **Barnsexhandeln i Sverige och i världen.**

Torsdag 3 maj:

Professor Jan Gustafsson om **Barntillväxt - ett globalt mått på fysisk och psykisk ohälsa.**

Almedalsbiblioteket i Visby

"Ceremonier i livet" är en handbok med tips kring barnvälkomnande, vigsel, begravning och vuxenblivande.

I dag lever vi ett i sekulariserat samhälle. Kristna symbolhandlingar känns främmande för många med en sekulär livsåskådning. Men behovet att dela glädje och sorg med närstående har inte minskat – kanske tvärtom. Den här boken tar sin utgångspunkt i detta behov och ger i korta textavsnitt en bakgrund till våra ceremonier samt tipsar om hur man skapar en sekulär inramning. Störst utrymme ges de rätta orden i form av dikter och sångtexter. Den svenska diktskatten är uppblandad med några internationella diktares verk.

Boken finns på nätet och hos välsorterade bokhandlare.

Vill du bli officiant och genomföra våra ceremonier?

Förfrågningar kring Humanisternas ceremonier ökar och vi genomför många barnvälkomnanden, vigslar och begravningar. Behovet av icke religiösa ceremonier ökar och vi vill kunna tillgodose efterfrågan i alla delar av landet.

Framför allt behöver vi bli fler utanför Stockholmsområdet.

Vi genomför en officiantkurs över två helger i Skeppsholmens folkhögskola, Stockholm. Första delen den 13-14 oktober och andra delen 10-11 november 2018.

Vill du genomföra och utveckla våra ceremonier tillsammans med andra officianter kontaktar du någon av kursledarna:

Irene Rune

0706-59 37 55 info@gefeedback.se

Urban Jansson

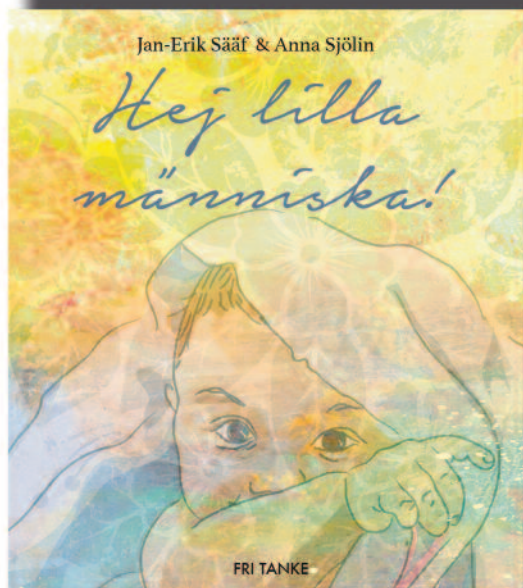
0703-17 62 21 urban.jansson.gbg@telia.com

TIO GUDLÖSA SÅNGER SOM VÄLKOMNAR NYA MÄNNISKOLIV

Att få barn är att få världen varsamt vänd upp och ned, ett livslångt engagemang som inte liknar någonting annat. Men hur ska den nya familjemedlemmen välkomnas? En religiös dopceremoni är inte längre det självklara valet för en majoritet, och nu finns sångboken som erbjuder tio personliga och innerliga sånger som passar särskilt väl för barnvälkomnanden.

Hej lilla människa heter boken och det är också titelsången i denna ljuvligt tonsäkra sångsamling som syftar till att fylla tomrummet mellan psalmboken och Alice Tegnér.

Texterna och musiken är skrivna av kompositören och librettisten Jan-Erik Sääf, och boken är ytterst personligt illustrerad av Anna Sjölin, grafisk formgivare och konstnär. Boken innehåller noter och ackord, och sångerna passar perfekt för sekulära barnvälkomnanden och namngivningsceremonier utan religiösa inslag.

Till *Hej lilla människa* hör en CD, med alla tio sångerna. Jan-Erik Sääf och ett antal erfarna musiker medverkar själva på CD:n, och för sången svarar musikalartisten Gunilla Backman.

Beställ boken på www.fritanke.se